

Gnieźnieńska stomatologia dawniej

Przed II wojną światową Gniezno miało znikomą liczbę lekarzy dentystów. Na wsi w ogóle ich nie było. W mieście zajmowali się tak zwanymi usługami dentystycznymi w ramach umowy o pracę z Ubezpieczalnią Społeczną. Przyjmowali pacjentów u siebie w domu. Opieka taka nie dawała pełnego zabezpieczenia z punktu widzenia lekarsko-dentystycznego.

Po wojnie nastąpił dynamiczny rozwój stomatologii na terenie miasta i w okolicznych wsiach. Zapewnioną opiekę stomatologiczną miały dzieci w szkołach podstawowych i średnich, w których w myśl zarządzenia Ministerstwa Zdrowia – Departamentu Profilaktyki i Lecznictwa, 2/3 godzin pracy lekarza przeznaczone było na leczenie planowe, pozostały czas na leczenie doraźne.

Aktywny udział w opiece stomatologicznej nad dziećmi i młodzieżą mieli również stomatolodzy zatrudnieni w poradniach leczenia otwartego, tak w mieście, jak

i na wsi, mając wydzielone w ramach etatu 3 godziny pracy dla dzieci. Nie było na naszym terenie poradni stomatologicznej, która nie sprawowałaby opieki nad dziećmi i młodzieżą. Udział w tym brała również Obwodowa Specjalistyczna Poradnia Stomatologiczna znajdująca się przy ul. Roosewelta 4, w skład której wchodziły Poradnia Profilaktyki Ortodontycznej, Poradnia Chirurgii Stomatologicznej, Parodontopatii, Radiologii i Protetyki.

Stomatolodzy w ramach akcji profilaktycznej przeprowadzali w szkołach fluoryzację polegającą na szczotkowaniu uzębienia fluorkiem sodu i tym samym zmniejszali występowanie próchnicy u dzieci. W październiku przez lata organizowano tzw. Tydzień Higieny Jamy Ustnej, w którym lekarze dentyści brali aktywny udział. Dzieci szkolne uczestniczyły w tej akcji poprzez wykonywanie rysunków, wycinanek, gazetek ściennych o tematyce stomatologicznej, a w starszych klasach dzieci tworzyły albumy, krzyżówki itp. W zależności od własnej inicjaty-

wy lekarze organizowali wystawy w holu szkoły o tematyce dotyczącej Tygodnia Higieny. Najlepsze prace były nagradzane. W akcjach tych pomagali nauczyciele, pracownicy stacji Sanitarno-Epidemiologicznej i PCK.

Niezależnie od poradni stomatologicznych międzyшкоlnych i ogólnych czynne były również poradnie przyzakładowe i przyszpitalne. W tych miejscowościach, gdzie nie było gabinetów stomatologicznych, działał ambulans stomatologiczny. Działalność stomatologiczna podstawowa charakteryzowała się profilaktyką, leczeniem błony śluzowej jamy ustnej, leczeniem próchnicy i usuwaniem złogów nazębnych.

Obwodowa Specjalistyczna Poradnia Stomatologiczna w Gnieźnie miała wysoko wykwalifikowaną kadrę, zapewniającą pełne zabezpieczenie stomatologiczno-specjalistyczne. Wszystkie poradnie były wyposażone w sprzęt wysokiej jakości, niektóre w wiertarkę dentystryczną wysokoobrotową do bezbolesnego opracowania

ubytków zębowych. Współpraca z innymi specjalnościami medycznymi, takimi jak laryngologia, neurologia, ginekologia, interna, układała się dobrze. Na naszym terenie, w Zespole Opieki Zdrowotnej wprowadziliśmy integrację protetyczną – pacjent chcący otrzymać protezę zębową uzyskiwał ją bez żadnych ograniczeń wiekowych, bezpośrednio od tego lekarza, do którego się zgłosił.

Według ustalonego harmonogramu stomatolodzy pracowali również w niedziele, aby społeczeństwo w tym dniu nie było pozbawione opieki stomatologa.

W składzie kadry stomatologicznej na naszym terenie w ZOZ pracowało 25 lekarzy dentyków.

Istniały również poradnie stomatologiczne niepodlegające administracji ZOZ, lecz udzielające świadczeń stomatologicznych: poradnia PKP, MO, Garnizonu Wojskowego, Spółdzielni Inwalidów „Piast” i inne. W sumie było ich 10 i zatrudniały 12 stomatologów. Tak więc na terenie miasta i powiatu gnieźnieńskiego było 30 gabinetów,

w których pracowało 37 lekarzy dentyków. Część poradni działała na dwie zmiany.

W tym okresie w gnieźnieńskiej stomatologii 4 lekarzy posiadało stopień naukowy doktora nauk medycznych, 5 miało II stopień specjalizacji i 12 I stopień. Dużą pomocą fachową, teoretyczną i praktyczną, były szkolenia w Akademii Medycznej w Poznaniu, jak również w Instytucie Doskonalenia Kadr Lekarskich w Warszawie.

Dzięki tym lekarzom dentykom i personelowi średniemu gnieźnieńska stomatologia poprzez prawidłową opiekę zdrowotną i dbałość o zdrowie społeczeństwa mogła pośrednio w odbudowie zniszczonej po II wojnie światowej naszej Ojczyzny...

Uczestnicząc w wielkanocnym spotkaniu lekarzy emerytów z Gniezna i Wrześni w 2012 r., miałem możliwość przekonać się, że niewielu już z nas „wiekowych” pozostało. Jakaś siła wewnętrzna kazała mi oddać cześć tym, co odeszli, poprzez napisanie tych wspomnień.

W artykule wspominam koleżanki i kolegów, którzy zaczęli pracę stomatologa od wiertarek nożnych, poprzez elektryczne, aż do turbinowych. Protezy zębowe wykonywano również z masy kauczukowej, a materiał akrylowy dopiero wchodził na rynek. Obszar tzw. krajów demoludów był terenem zamkniętym, a kontakt z zagranicą był bardzo słaby. Mimo to polscy stomatolodzy sprościli swojemu zadaniu i pracowali prawidłowo.

Tych kilka wspomnień pragnę przekazać tym wszystkim, którzy już nie pamiętają, z jaką ofiarnością służba zdrowia dbała o stan zdrowia naszego społeczeństwa. Z szacunkiem należy pochylić głowy i powspominać koleżanki i kolegów, których już nie ma...

Cześć ich pamięci.

DOKTOR STOMATOLOGII
TADEUSZ SZYMAŃSKI